

এডিটোরিয়েল

অনিরকশুবা ঈশিং-ঈচাউগী অৱাৰা

মহৌশানা থোকহনবা অৱা-অনা খুদোঙ থিবা কয়গী মনুংদা ঈশিং-ঈচাউ অসিসু মৰুওইবা অমনি। অসিগুৱা নোচৰনা থোকহনবা অৱা-অনা কয়াদগী ঙকথোকপা হায়বসি কনানসু ঙমলোই, তেঁবতৰু থোক্ৰুপা অৱা-অনাদগী খৱা মঠে ঙকথোক্ৰুপা হোংনবা হায়বসিদি ঐথোয়গী তৌফম থোকপা থৌদাংনি। অমরোমদা মহৌশাগী খুংশেম হায়বা অসিদি অদুমক কয়াদনা মতমগী মতুং ইয়া লাকপা অমসুং থোকপা ঙজনি। অদু ঐথোয়না মহৌশাগী লনশিং নিংথিনা শীজিৱা ৰাংপা অমদি ঙকশেনবিদবা, ঙাইহাক ঙাইহাক কামবা লৌদা তুঙগী খলহৌদৰনা মহৌশাগী খুংশেমশু শীংনবা ওইনা থোকপদগী ঙসিদি অই-অশাগী খলদা অকাৰ্যবদা কয়া পুৰতুনা আহোঙৰা কয়া লাক্ৰিবনি। মসিমক লমদম অসিগী, লৈবাক অসিগী অমদি মালেমগী ওইবা অচৌবা ইসু অমা ওইরি। নৌনা অমুক শেমগং শাগংতুনা মহৌশাগী ফজৰবা লন কয়া কৰবা অকনবা মীংয়েঙ থমদুনা হোংনরি। তৌবগীদি অচৌবা মতমগী মনুংদা কৈদৌঙেদুসু ওইথোক্ৰেইদৰনা অশানবা মীংয়েঙদা তুংগী মীৱোলগীদমক হোংনৰিক্ৰিবনি।

অসিগুৱা কয়া অসি লমদম অসিদুসু চিহ্ন কয়গী মমাঙদগী মায়াক্ৰুদুনা লাক্ৰি। হৌজিকসু মায়াক্ৰুৱি। মমাঙ চিহ্ন কয়াদা লমদম অসিদা ঈশিং-ঈচাউগী নংত্ৰগা ঈকঙগী অৱাৰা কয়া মীয়াগা থেঙনশ্ৰে। সরকারগী মায়াক্ৰুগীসু হোংনবা য়াৰা হোংনদুনা অৱাৰা অসিদগী ঙকথোক্ৰুপা খুজিল থৌৱাংগী মখা থবক পায়খংতবদি নংতে অদুৰ শোকচিহ্নকপনা হেনজিক্ৰকনি হায়গা অই-অশাগী খল কায়ৱকপনা পীৱকপা শাক্ৰুগী চৈথেঙদি নোমো-নোমগী হেনগলক্ৰি হায়বা য়াই। মমাঙ চিহ্নদা লমদম অসিদা ঈশিং-ঈচাউ ৫-৬ লক থেঙনশ্ৰে, হন্দক চিহ্নগী ওইনসু অনিৱক শুৰা ঈশিং-ঈচাউগী অৱাৰা হৌজিক-হৌজিক মীয়াগা থেঙনরি। হৌথিবা মে থাদা অহানবা ওইনা ঈশিং-ঈচাউগী অৱাৰা ঐথোয়না থেঙনশ্ৰে। নোংকুগী চাং ৰাবননি খঙদে চিহ্ন লমদসু লৈবাক নিংখাইবা, লগী ফাউদবা কয়াসু লৈশ্ৰে। মদুনা মৰম ওইৱগা ষ্টেট সরকারনা লৌখংপা য়াৰা থবক লৌখংতুনা খুংশেমগী ঈচাউ থীঙনবা থবক পায়খংলগনি হায়না চিফ মিনিটৰ মক্কা লাউথোক্ৰিবসু লৈশ্ৰে। অসিগী মনুংদা তুৱেল খোঙুং শেঙৰা অমদি খোঙুংদা য়ম-কৈ শাজিনবনাচিবা লৌথোকপা নংত্ৰগা তকথোকপগী থবক মণিপুৰ ফ্ৰন্ড প্লেন জোনিং এক্ট ১৯৭৮ অমদি ফ্ৰন্ড ১৯৮৭ গী মখাদা পায়খংপসু লৈশ্ৰে। অসিসু নংত্ৰগা হৌথিবা মে থাদা মণিপুৰ সরকারগী কমিষ্টাৰ (ৱাটৰ ৱিহেৰ্চেন্স) না চিয়ামেনে ওইবা ষ্টেট লেভেল টাক্স ফোৰ্চ ফাউন্ডা শেমদুনা থবক পায়খংপসু লৈশ্ৰে। পুন্মক অসি ওইনসু হন্দক লেণ্ডনা পাকশা নাং চুৱকপনা মৰম ওইৱগা হৌজিক অনিৱক শুৰা ওইনা ঈশিং-ঈচাউগী অৱাৰা মীয়াগা ময়াক্ৰুৱি। চিহ্ন লমদা লগী কয়া নিংখায়না ফাউনবা য়াৰা তুপাক লমদা লৌকোনা, ঙাক্ৰু ফাৰ্ম য়াউনা মফম কয়া ঈশিং-পুঞ্জিদ্দনা অৱাৰা নংবলা মীয়াগী ৱিলিফ কেম্প ফাউন্ডা হোংনক্ৰুপা থৌৱাং তৌশ্ৰে। তুৱেলশিংগী তোৰ্কনি কায়বা, ঈশিং পাথোক্ৰুপা অসিনচিহ্ন কয়া অসি থীংনবা হোংনবনা মপুং ওইবা থৌদাং ওইৱি। ফীডম অসিদা থেঙনৰিবা অৱাৰা অসিদগী খৱা মঠে ঙকথোক্ৰুপা হোংনৰিবা অসিদা মীয়াগা হোংন মতেঙ পাংশিল্লি। মখা তানা থোক্ৰুপা য়াৰা লায়না-তিদাদগী ঙকথোক্ৰুপা হোংনহৌবা কুশগনি। অসিগুৱা থৌদোক্ৰু অসিদগী তুঙগীদমক কৰি তৌবা য়াৰগে হায়বদুসু মমুং তানা থিঞ্জিন্দুনা তুঙকোইনা চংনবা য়াৰা থৌশিল অমা পুথোক্ৰুনা মদু মীয়াগদা খংহনবা হোংনবা তঙাইক্ৰে।

মুগ্ৰা তবত্ৰেচ ইচম য়াউলৈ

মুগ্ৰা তবত্ৰেচ ইচম য়াউলৈ

তমম য়াউলৈ মুগ্ৰা তবত্ৰেচ ইচম য়াউলৈ চম্ৰা-সুৰুঙহৌশা, ত'শুৰ ম'ৰম অমনি ঙসি ফাওবদা কংলৈপাক (মণিপুৰ) অসিদা মাঙথৱক্ৰিবা। খৱদ পৱনদা লমসিগী লাইনীং-লাইশোল, লোল অমদি ময়েক, ফিজেং-লৈতেং অসিনচিহ্ন কয়া অমা লেণ্ডনা মাঙথৱক্ৰি। মীপূম খুদীংক্ৰু খঙই, লমদমসিগী নিংথৌ পাল্লিঙে ঙল্লিঙে মতমদা লাইনীং-লাইশোল অমদি লোল-ময়েক মাঙথৱ হায়বা। খঙনা খঙনা ঙক্ৰিবদি ঙসিসু অশিঙ কয়া অমা মাঙথিবনবগী লমদগী অশিঙ খাঙ থাংবা লেপত্ৰি অমদি লমদগী শেম্ৰি। মতম অমগী লাই ওইশ্ৰবা ইপা-ইপুশিং কয়া অদুনা ঙাক্ৰু না কনবা ঙমহৌদে হায়বা খঙলবা হৌজিকসু ঙকপা ঙুৱবদি মাঙথিবনবা কয়াশিং অসিদগী তুংগী লাক্ৰদবা মীৱোলগীদমক কনবা ঙমগনি খঙলবা অসি ফাওবদা অয়াৰা মীওইশিংনা নাচুংবা লৈতনা মখল কয়গী শক্তম মাঙনবনবগী থবক তৌবা লেপত্ৰি। মসি পুন্মক য়াৰা লাইবক থিবা মতাং অমনি হায়না তুংদা লাক্ৰদবা মীৱোলগীদমক শোয়দনা লৌগনি।

মতাং অসিদা অমতুং লৌখংতুনা নৈনজৱবদা শাথেক হৌথিবা/হেবশিংগীদা ওইনা থমজগে। তৌববুদি শাথেক তঙগীদি মইনি হৌথৌবা ফৈ। অদুৰ শাথেক খুদীংক্ৰু অফবা মইনি হায়না লৌবদি পুন্মক মাঙথিবা য়াই। সিরিঞ্জ-য়েতুম তিৱদুনা নম্বৰ ফোৱৰী মইবা য়েংলুবা মদুগী মই তমলুবা খঙহৌদে লায়না অমনা চঙলবদগী মই হৈৰুৱবা

জুন ১৮ গী থৌদোক সরকারনা ষ্টেটকী থাক্ৰা ইকাইখুন্না উত্তুনা পালন তৌফম থোকই

“অশেংবা লুচিংবশিংনা অৱানবা ভৌবশিংবু লাকশিনবা অমদি দন্দি পীবা ঙম্ৰী। ৰাখোক লাখোকী ৱাৰি লিখুনশিং অক্ৰুৱা পনইথ থমদুনা মসি শামহনবসু ঙম্ৰী। শক্তোন লৌবা লুচিংবশিংনা নিংঙাইদনা লৈখোকই। ৰাখোক লাখোকী মৈৰি চুখংলি। লুচিংবদুগী অৱানবনা সরকারগী অশোয়বা ওইৱকই, অশোয়বদুনা লমদমসিদা শান্তি লৈজিবনি।”

পুথিবীৰী চাওখংলবা লৈবাকশিংনা মগী মগী ফিলোসোফি অমদি কলচৰ ময়েক শেংনা লৈজবঙম অদুঙে নিংথিবা থোক্তু বা মতম কোৱৌ নোংদোল নোংলিক লক পদ। অমসুং মালেম লৈশেমলক পদগী হৌনা মণিপুৰশিংগী ফিলোসোফি অমসুং ডিমোগ্ৰাফিক কলচৰ ঙসি ফাওবা ময়েক শেংনা লৈৱক্ৰি। খুদোংচাদবা ফীডম মতম তাঞ্জাগী খুদোংচাদবা লৌদুনা অৱা (বৰ্মা) লৈবাক্ৰা ইং ১৮১৯ দগী ১৮২৬ ফাওবা মণিপুৰবু খুদম চন্দুনা পানথি। নিংহলবা লৈতনা ঈম লৈবাক্ৰীদমক পাৰি পুৰিৱনি য়েৰুৱশিংবু খুদম চন্দুনা মণিপুৰদগী তাহোক্ৰি। ইং ১৮৯১ ফাওবা মণিপুৰনা এসিয়াগী মনুংদা নিংথৌ পানবা নিংত্ৰা লৈবাক ওইনা লৈৱক্ৰি। মপানগী ইথিলনা মৰম ওইদুনা খাঙু থক্ৰী অনবনা অমসুং অহোংবা লাক্ৰি। চিঃমী তম্ৰী অনিমক্ৰী অপূনবা নিংত্ৰা লৈবাক ‘মৈত্ৰাবাক’ শুপত্ৰগী ১৮ শ্ববা চহী চাদগী মৈদিঙু পামহৈবনা ময়াং মরোন্দা মণিপুৰ কোৱক্ৰি। ইং ১৮৯১ দগী ১৯৪৭ ফাওবসিদা ব্ৰিটিশ গৰ্বনমেণ্ডনা কা হোমো খুং থিঞ্জিনথি। মণিপুৰনা ইন্দিয়াদগী হাৱা ব্ৰিটিশতগী নিংত্ৰমদুনা মণিপুৰ মশাগী কনষ্টিটুশ্যন ইং ১৯৪৭ তা শেমখি। জুন ১১, ইং ১৯৪৮ দা মণিপুৰ এসেম্বলি ইলেক্ৰন পাংথোক্ৰুনা মীয়াগী লৈঙাক সাসন লৈবা হৌৱক্ৰিবনি। অদুৰ সেপ্তেম্বৰ ২১ ইং ১৯৪৯ দা ভাৰত লায়না ফাৰবা মহাৰাজ বুধচন্দ্ৰবু আইয়া যাদবা মাৰ্জৰ এগ্ৰীমেন্ট সহি তৌহন্দুনা ভাৰতকী মেজৰ জেনেৰেল অমৰ সিংহনা ওক্তোৱাৱ ১৫, ইং ১৯৪৯ দা মণিপুৰবু ইন্দিয়াদগী ফীবাৰুদা তিনশিনথি। ইং ১৮৯১ ফাওবসিদা মণিপুৰগী লমইথ অসি চিনাগী খা থবা শৱক, অৱাংলোমদা সিবসাগৰ তম্পাক্ৰী গোশ্ৰ মাইন ফাওবা, নোংপোক থংবা চিন্দৱি তুৱেল, নোংচুপথবা চন্দ্ৰাপোৱ (কছাৰ) অমসুং স্থাৱৰ কি. মি. ৭,০০০ পাকচাওবা কৰো ভেলী শৱকশিং ২৪ এ.ডি. দগী ময়েক শেংনা লৈৱক্ৰি। ব্ৰিটিশ গৰ্বনমেণ্ট অমসুং ভাৰত গৰ্বনমেণ্ট অনীগী অকনবা শাক্ৰুশিংনা ঙসিগী স্থাৱৰ কি. মি. ২২৩২৭ অসিখঙে ঙাইহৌৱিবনি। কৰো ভেলি অসিদি ভাৰতকী অহানবা প্ৰাইম মিনিষ্টৰ জৱাহাৰলাল নেহৰুনা ইকোন কনবা ওইনা ইং ১৯৫৩ দা পিথোক্ৰিবনি। চাওৱাক্ৰা পুন্না স্থাৱৰ মাইল ২৩৫৫০ ৰোম ইং ১৮৯১ গী মতুং ইং ১৯৫৩ ফাওবসিদা মণিপুৰগী লমইথ শৱকশিং মথি।

ইন্দিয়াদগী ফীবাৰুদা তিনশ্ববা মতুং ফেদেৱেল ক্ৰকচৰগী মণিপুৰ সরকারনা লৈজিৱা স্থাৱৰ কি.মি. ২২৩২৭ গী লমইথ মতিং লৈনা ঙকচনবগী অধিকাৰ ইন্দিয়ান কনষ্টিটুশ্যন অয়াৰা পীৱি। মণিপুৰ প্ৰজাশিংগী অপূনবা শক্তম ঙাক্ৰা অমদি শান্তি থমদুনা চাওখং থৌৱাংগী থবক থৌৱাম পিৰি। মণিপুৰ প্ৰজাশিংগী বেলহৌমী মীহুংশিংনা

চুখংতুনা ঙসি ফাওবা মৈশা লাংহল্লি। ইং ২০০১ গী জুন ১৪ দা ‘ৱিৰাউট টেৰিটোরিয়েল লিমিটস’ হায়বা ৱাৱোল য়াওবা ইন্দিয়া অমসুং আই এম অমগী সিজ ফায়াৰ-বেক্ৰোক এগ্ৰিমেন্ট তৌনথি। মসিনা খুনাই অসিবু এঞ্জল কয়ামৰুদা অচৌবা চৈথেং পীদুনা লমইথ অমসুং অপূনবগী শক্তম পুন্মক মাংহানলকপা য়াই হায়বসি লৈবাক মীয়াগী থাজবা ওইথি। আই এম গী জগাসু নতুবা মণিপুৰদা সিজ ফায়াৰ চংনবা হায়বসি মণিপুৰ থুগাইবা নতুনা অইত অতোপ্পা অমতা লৈতে হায়বগী অচেংপা থাজবনা প্ৰজাশিং অশাওবগী পন্দোম শৌনুমথি। চৈৱকসিদা দাইত্ৰ লৈৱা মণিপুৰ সরকারনা খুদক্ৰী ওইবা শিংনৱকপশিংবু থিংনবনা হোংনবগী মসি তাথিথে। ওইথোকপা য়াৰা সরকারগী ফীৱেপসু লাওথোক্ৰিথে। লমইথ অমসুং অপূনবা শক্তম মগীদমক হৈলহৌমী মীহুংশিংনা মতিং মথৌনা ফুদোক্ৰিবদা থৌং অদু প্ৰজা মীয়াগা থাংবা ঙমথিথে। পুৱাৱিগী লীকলম অমদি তুংগী পোৱম থংবা মমা লৈবাকপু থৱাইদগী হোমো নুশিৱজবা খৌশিঙাওনৱা মীয়াগা তাইনফম থোকপা সরকারদা তাইনথি। মণিপুৰগী কাৰিন কোইয়া শিন থুংনা খাবে খাৱা শাদুনা অপূনবগী শক্তম থুগাইৱিবা খুংলিথে। খুংলায় পায়বা লালহৌবা এন এস সি এন দি কৱিসু তৌবা ঙমদ্রবসু লৈবাক মীয়াগীদমক চংশিনথিবা খোংজংলৌশিংদা সরকারগী সিফাইশিংনা অৱং অখম লৈতনা নোংম কাপশিনথি। অদুগুৱা জুন ১৮, ২০০১ গী নুশিত্ৰ মতুংদা মীওই ১৮ নোংমোনা কপুনা হাংতোকপিথি। লমইথ অমসুং অপূনবগী শক্তম কননবা চংশিনথিবা খোংজংদুনা অশোক অপনা মৰম ওইদুনা মীওই ৫ গী পুন্সিসু পীখমক্ৰুৱনথি। সিফাইশিংনা খোংজংলয় কয়ামৰুদ মতথিনা ওং নৈবথি। কয়া অমনা শৱক শয়াং থুদেকপীদুনা হীংবগী অৰ্থ থোক্ৰি। পুন্মক ওইদুনসু প্ৰজাশিংগী অপূনবা শক্তিগী মাংদা ভাৰত সরকার থাংবা ঙমথিথে। জুলাই ২৭ তা ‘ৱিৰাউট টেৰিটোরিয়েল লিমিট’ হায়বা ৱাই অহম অসি লৌথোক্ৰি। থৌদোক্ৰি সিন্দগী খুংকা তশেংনা থংবা য়াই। মদুদি, শক্তি পায় হায়দুসু প্ৰজাশিংগী মীহুংশিংনা তৌনবদা তৌবা য়াদে। লৈবাক প্ৰজা মীয়াগী মাইয়েঙা মীহুংশিংনা কৱিসু তৌবা য়াদে।

পাৰি পুৰি হাকতত্ত্ৰগী অমদি কনষ্টিটুশ্যন য়াদুনা থৱাৰ মণিপুৰগী লমইথ পোলিটিকেল লুচিংবশিংনা মণিপুৰগা মৰী শুকলে লৈনদা এন এস সি এন (আই এম) থেংলুনা হোংনবদা মণিপুৰগী লমইথ মনুংদা য়াওখিল্লক্ৰি। মণিপুৰগী অপূনবা কাংলুপ ৪০ ৰোমসিগী মনুংদা নাকপাক তানহয়ৱগী আই এম না চখৱক্ৰি বা নুৱতেজিগী মথৌ হাপুনা অকনবা শাক্ৰু পিৱক্ৰি। দিবাইদ এন্দ্ৰ ৱলগী মৈৰি

চংনবী শক্তম কয়া মাঙথৱক্ৰু নবগী মচাকশিং অমদি হিংগংনবগী মচাক অনি অসিনা তকশিমদুনা অহেনা তৱৈ। কৱিগুৱা মাঙথৱক্ৰুৱগী মচাক (শাক্ৰুশিং) অদুনা কনবা হেল্লগনা লমদম অদুগী হাৱা লৈজৱৰা মচাকশিং য়াওবা চংনবী মশক পুন্মক মাঙথিগনি। অমরোমদা কৱিগুৱা হিংগংনবগী মচাক (শাক্ৰুশিং) অদুনা কনবা হেল্লগ লমদুগী হাৱা লৈজৱৰা মচাকশিং য়াওবা চংনবী মশক পুন্মক অদু মপানগী লমশিংদা হোমো পাকথোক-চাউথোক্ৰুহন্দুনা হোমো অফবা শক্তম অমা শাগংপদা চাউৱৰা লগী অমা পীবদা নতুনা হোমো অমুং ফাৰা, চাওখংপা চংনবীগী শক্তম অমা ওইৱক্ৰিঙাই ওই।

মাঙথৱক্ৰুৱা শক্তমগী

ডা. এন সি শান্ত

শক্তম ময়াম অমনি ঙসি ফাওবদা কংলৈপাক (মণিপুৰ) অসিদা মাঙথৱক্ৰিবা। খৱদ পৱনদা লমসিগী লাইনীং-লাইশোল, লোল অমদি ময়েক, ফিজেং-লৈতেং অসিনচিহ্ন কয়া অমা লেণ্ডনা মাঙথৱক্ৰি। মীপূম খুদীংক্ৰু খঙই, লমদমসিগী নিংথৌ পাল্লিঙে ঙল্লিঙে মতমদা লাইনীং-লাইশোল অমদি লোল-ময়েক মাঙথৱ হায়বা। খঙনা খঙনা ঙক্ৰিবদি ঙসিসু অশিঙ কয়া অমা মাঙথিবনবগী লমদগী অশিঙ খাঙ থাংবা লেপত্ৰি অমদি লমদগী শেম্ৰি। মতম অমগী লাই ওইশ্ৰবা ইপা-ইপুশিং কয়া অদুনা ঙাক্ৰু না কনবা ঙমহৌদে হায়বা খঙলবা হৌজিকসু ঙকপা ঙুৱবদি মাঙথিবনবা কয়াশিং অসিদগী তুংগী লাক্ৰদবা মীৱোলগীদমক কনবা ঙমগনি খঙলবা অসি ফাওবদা অয়াৰা মীওইশিংনা নাচুংবা লৈতনা মখল কয়গী শক্তম মাঙনবনবগী থবক তৌবা লেপত্ৰি। মসি পুন্মক য়াৰা লাইবক থিবা মতাং অমনি হায়না তুংদা লাক্ৰদবা মীৱোলগীদমক শোয়দনা লৌগনি।

মতুংদা পুন্মক মাঙলে। অসুন্না চুৱক, থৈনি, য়ুনচিহ্না থকপা চাবা তল্পুবা পুন্মক অফবা অমতা ওইথিথে। মসিনা অদুৰা মতমদা খঙবা য়াৰা মশকশিং ঙাক্ৰনি। অদুৰ শাথেক হৌথিবা অমদি শেংলি চাৱিৰশিং মীতৌ তমদুনা অহেনা মই তল্লিবনি খল্লিবশিংনা ফংগদবা মাঙজববুদি পুন্মক্ৰী ওইনা মতম কুইনা চাৱোন-শুৱোন ফাওবদা হিংগংপদি লায়ৱদনা মাঙলে হায়বা ফাওবা থুনা খঙবা ঙমদবা য়াই। মসি খঙদা মৱৱা অসিবু য়াই ঙাইহাক্ৰী কুইনি খন্দুনা হেক হেক মতৌ তমদুনা শাথেক জগোই কয়াদা ঙাওৱিঙে মাংথিবা খঙহৌৱৌই দৌৱিবা লমদমসিগী মালেমদা শক্তাক্ৰিৱা শাথেক জগোইগী ফজবা মশক কয়া।

মতাম অসিদা থমগদবা অমনা, লম অমগী শক্তম, হায়বসি লমদুগীদি অফবা শক্তম অমনি হায়না অদুম লৌগনি। মসিগী মৰুওইবা মৰম য়াৰা লৈ অদুৰ পনবা য়াৰা মৰুওইবা মৰম অমদি, লম অমগী পুৱাৱিগী অমা লেগ্গা অমদি মশক তাকপদা লমদুগী চংনবী শক্তমগী চাউৱৰা থৌদা লৈবনি।

মৰম অদুনা হৌজিক অমুক কংলৈপাক লমদম অসিগী ওইনা য়েংলুৱগসু চপ মইনি। মতাং অসিগী নৈনৰিবা অসিগা মৰী লৈননা পঞ্জৱবদা ঙাইহাক লৈতনা কুম কাংদবা মঠে